

Staken voor meer schulden

Columns - 3 april 2023 - Auteur: Carsten Brzeski

Zonder file rijden op de Duitse *Autobahn*. Geen wensdroom, want vorige week maandag realiteit. Een bewijs dat de soep in Duitsland nooit zo heet wordt gegeten als ze wordt opgediend. De soep wordt echter steeds duurder.

De opwinding was groot. Vorige week maandag vond de eerste grote nationale stakingsdag in meer dan dertig jaar plaats. Een staking die het hele transportsysteem in Duitsland ging plat leggen; reden voor grote onrust vantevoren. Er waren zelfs al werkgeversorganisaties die het stakingsrecht ogenblikkelijk wilden veranderen. Duitsland leek in de voetsporen van Europees kampioen staken te stappen: Frankrijk. Dit is het ergste wat dit land zich voor kan stellen: zo te worden als Frankrijk. Daarbij is het Duitse stakingsrecht veel beperkter dan het Franse en mogen Duitsers alleen maar staken tijdens loononderhandelingen.

Ookal wil Duitsland niet zijn als Frankrijk, de situatie van de werknemers in Duitsland lijkt wel op die in Frankrijk. Duitsers mogen weliswaar niet zo vroeg met pensioen als de Fransen, maar het verlies aan koopkracht als gevolg van de inflatie is er natuurlijk ook in Duitsland. Zelfs nog groter dan bij de Westerse burens omdat de inflatie vorig jaar hoger was en de loonmatiging de afgelopen twintig jaar groter was.

De reële koopkracht is in Duitsland de afgelopen drie jaar achteruitgegaan. Vooral mensen met een laag inkomen worden hard geraakt door de gestegen energie- en voedselprijzen. En zo verrast het ook niet dat een meerderheid van de Duitsers begrip toonde voor de nationale staking en de situatie gelaten onderging. Daar iedereen sinds de pandemie ervaring heeft met thuis werken, verliep de grootste staking in dertig jaar zonder grote economische ongelukken.

Wat de stakingen echter bijzonder maakt, is dat het een staking was bij overheidsdiensten. Vorderingen van meer dan 10 procent loonsverhoging liggen op tafel. En ook de stakingen van vorige week hielpen niet. Op donderdag werd bekend gemaakt dat er geen akkoord is. Nieuwe stakingen liggen in het verschiet.

Bij alle begrip voor deze looneisen, de grote vraag blijft hoe de regionale

overheden hogere lonen willen betalen. Voor deelstaten en gemeentes is het maken van nieuwe schulden duidelijk lastiger dan voor de federale overheid. Daarnaast zijn nieuwe schulden bij de huidige rentestand voor niemand meer gratis. De enige uitweg is dan of bezuinigen op andere uitgaven of het verhogen van inkomsten (lees: hogere belastingen). Of een meerderheid van de Duitsers nog zo veel begrip heeft voor stijgende lonen als scholen niet meer worden onderhouden, het plaatselijke zwembad niet meer opent, de voorheen gratis kinderopvang betaald moet worden of de belastingen worden verhoogd, is de vraag. Maar gezien de Duitse minister van Financiën vorig jaar al geen probleem had doodgewone nieuwe schulden als *Sondervermögen* (speciale activa) te betitelen, neem ik aan dat nieuwe schulden ook in de huidige loononderhandelingen de weg van de minste weerstand zullen zijn.

Het probleem in Duitsland is, net als in veel andere Europese landen, dat er inmiddels sprake is van een 'driedubbele kloof': de kloof tussen rijk en arm, stad en land, oud en jong. Een driedubbele kloof, die niet zo makkelijk weer te sluiten is. Maar als er iets helpt, dan is het zeker geld. In deze zin zijn meer schulden dan misschien wel het kleinere euvel.

Deze column is met toestemming overgenomen uit het Belgische dagblad De Tijd

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/54702/staken-voor-meer-schulden>